

Bilag 1

Instruks til enhederne vedrørende kunstige vandløb Del 1

Opgaven

Der skal foretages en kvalitetssikring af kategoriseringen af vandplanvandløb for så vidt angår, om der blandt de naturlige vandløb (herunder stærkt modificerede) i vandplanerne er nogle strækninger, der burde have været udpeget som kunstige.

Fremgangsmåde

Medarbejderne i enhederne gennemgår egne vandløbsstrækninger, hvor følgende procedure følges:

- A. Der arbejdes i en kopi af vandløbstemaet, som blev uploadet i forbindelse med udsendelsen af de endelige planer.
- B. Strækningerne (naturlige vandløb inkl. stærkt modificerede) sammenholdes med historiske 1800-talskort (*'Høje målebordsblade'* eller - for Sønderjyllands vedkommende - *'Preussiske kort'*). Der kan evt. i tvivlstilfælde suppleres med de [historiske matrikelkort fra KMS](#), som findes i SagsGIS under knappen KMS (ved siden af printer-ikonet). På denne baggrund udfyldes feltet "Kategorisering_2012" med enten "N" (= naturlig og kan genfindes på historiske kort), "N2" (= naturlig og kan ikke genfindes på historiske kort), "K0" (kunstig p.t.)¹ eller "K" (= kunstig i 2012-udpegning) efter følgende kriterier:
  - a. For naturlige vandløb gælder, at de kan genfindes på de historiske kort. Enten med samme forløb som dengang eller med et forløb i nærheden indikerende, at det nuværende forløb er forlagt ("N"). Hvis vandløbet ikke kan ses på historiske kort langs f.eks. veje eller sogneskel, men helt åbenlyst må være til stede, fordi der er vandløb op- og nedstrøms, så skal vandløbet også have koden "N".
  - b. Hvor vandløbet kan genfindes, men hvor der åbentlyst er tale om et vandløb, der allerede dengang var kunstigt etableret med henblik på afvanding eller dræning, benævnes vandløbet dog *ikke* naturligt ("K"). Disse sidstnævnte vil typisk findes på de historiske kort som forløb gennem afvandede lavbundsområder (moser, kær eller lignende) og/eller som tydelige drængrøfter (fx "sildebensgrøfter" o.lign.)
  - c. I de tilfælde, hvor det nuværende forløb *ikke* fremgår af det historiske kort, men hvor et eller flere af nedenstående forhold gør sig gældende, kan vandløbet (efter en konkret ekspertvurdering) også benævnes naturligt ("N2"):
    - i. Forløbet mæandrerer naturligt (der skrives 'i' i kolonnen 'i')
    - ii. Ådalen bærer tydelige spor efter en tidligere mæandring (der skrives 'i' i kolonnen 'ii')
    - iii. De topografiske forhold entydigt taler for, at her bør der naturligt forefindes et vandløb, f.eks. fordi oplandet har en størrelse, så det er naturligt, at vandet vil samles i et egentligt vandløb, og/eller der forefindes en tydelig ådal (der skrives 'i' i kolonnen 'iii'). (Højdemodellen kan anvendes som hjælpeværktøj: [link Raster 10m](#) eller [link Raster 25m](#), hvis det bliver for tungt at køre med 10m). Kildevandløb kan også rubriceres under 'iii'.
  - d. For kunstige vandløb gælder, at de ikke kan benævnes som naturlige efter ovennævnte procedure.
- C. Efter færdiggjort kategorisering af vandløbene, gives der en klarmelding til medarbejder XX, der vil forestå en samling af tabellerne til et landsdækkende tema.

¹ Er udfyldt centralt på baggrund af feltet 'kunstig_en', hvor koden er større end '0' og mindre end '99'

